

Arhitectura romana

Arhitectura este la Roma, o arta majora, poate cea mai importanta si nu numai pentru ca ea este forma artistica cea mai bine cunoscuta.

Este vorba, intr-adevar, pe de o parte, de arta care a slujit cel mai bine orasul si maretia Romei si pe de alta parte, de arta care a avut o evolutie originala datorita unor inventii tehnologice.

*Ca si celelalte arte, arhitectura a beneficiat initial de **influenta straina**. **Etruria** este primul maestru al Romei. Primele temple romane sunt opera vecinilor lor, incepand cu cel mai inchinat lui Jupiter de pe Capitoliu. Aceste sanctuare etrusce de afla pe un podium inalt si sunt accesibile numai cu ajutorul unei scari aflata pe fatada. Ele sunt, pe de alta parte, foarte bogat ornamentate cu obiecte de pamant ars.*

*Cea de-a doua perioada de influente straine isi are sorgintea in **Graecia Magna**, care se falea cu edificii remarcabile (Paestum, Sicilia), si mai intai in Campania se face fuziunea intre artele din diferitele regiuni meridionale. Orasul din golful*

Neapole demonstreaza acest lucru inca din secolul IV i.Hr., iar amfiteatrul din anul 80 i.Hr. la Roma, au fost construite astfel de edificii abia in 55 i.Hr. si in 27 i.Hr. Foarte repede totusi se face simtita pe malurile Tiburului influenta greco-orientala, inca de la inceputul expeditiilor pe teritoriul

elen. Basilici, pietre, emporium, porticuri...aduc un aer nou urbanismului Romei. Senatul refuza sa fie de acord cu construirea de edificii de piatra pentru spectacole datorita unei probleme de moralitate, dar marmura este folosita cu succes la construirea edificiilor publice (primul templu de marmura dateaza din 146 i.Hr.). Romanii folosesc cele trei ordine grecesti : doric, ionic si corintic. Descoperirea Asiei Mici si chiar mai mult testamentul lui Attalos al-III-lea din Pergam care, in 133 i.Hr., lasa mostenire Romei regatul sau vor crea o relatie noua cu arta greco-orientala. Acest lucru se face simtit in intregul Imperiu, de pilda in conceperea monumentului Ara Pacis, construit la indemnul lui Augustus sau grandiosul Forum pe care arhitectul Apollodor din Damasc l-a conceput pentru Traian in secolul II.

Ar fi o greseala insa sa ne imaginam ca romanii s-au multumit sa reia modelele si tehnicile grecilor. Ei s-au inspirat din acestea pentru a crea

o arhitectura in egala masura de tip religios, public si privat care este un simbol al dominatiei lor in jurul Mediteranei.

Artele lor dezvolta arcul generalizand formele curbe.

Arcadele , volutele, domurile sunt tot mai numeroase, pana cand se ajunge la realizari mai indraznete(Panteonul, templu rotund care are diametrul egal cu inaltimea odificiului=44m!). Liniile se elibereaza, iar curbele vin sa indulceasca perspectivele. Palatul (si nu numai extravaganta Casa aurita a lui Nero) precum si resedintele particulare, adesea somptuase, subliniaza maretia Romei si simbolizeaza puterea. Edificiile publice, termele de pilda, vor parca sa ii faca sa beneficieze de maretie si de geniul roman pe toti cetatenii.

*Aceste inovatii in domeniul arhitecturii au fost posibile datorita generalizarii **tehnicii blocajului**. Intr-adevar, boltele si cupolele raspund altor principii statice decat arhitectura care are la baza coloanele. Descoperirea mortarului permite introducerea de pietre si de caramizi in cofraj. Mult mai usor decat piatra cioplita, el face posibila acoperirea de suprafate mai mari, oferind astfel rezistenta la foc si la apa. Acest beton*

poate fi de altfel acoperit cu stuc sau cu marmura si poate permite decoratiunile bogate specifice perioadei Imperiului. Aceasta tehnica capata o deosebita amploare incepand cu epoca lui Nero.

Aceasta arhitectura noua este insotita de arhitectura specifica peisajului. Arta gradinarilor, care se dezvoltase deja in ulotimul secol al Republici, cunoaste perioada de apogeu in primele doua secole ale Imperiului. Armonia edificiilor impodobite cu opere de arta cu parcuri in care natura, disciplinata de mana omului, se vrea o prelungire a liniilor dulci si curbe ale cladirilor, ofera spatiul propice unei arte de a trai dintre cele mai rafinate. Nu rareori, cum este cazul Villa Hadriana da la Tibur, aceste ansambluri au si o profunda semnificatie simbolica.

In arhitectura, prin termenul opus se denumeste aparatul de tamplarie folosit in tehnica de constructie. Dupa folosirea aparatului mare cvadrangular, incepand din secolul III i.Hr., apare un nou tip de tamplarie. Interiorul zidului este construit dintr-un blocaj foarte rezistent ; exteriorul, numit parament, este alcatuit , mai intai din pietre cu forme neregulate, apoi la sfarsitul secolului II, moloane cu o forma mai mult sau mai putin rectangulara dispuse destul de neregulat ; in fine, in secolul I, moloamele, mai atent lucrate si dispuse regulat, dau paramentului aspectul ochiurilor unei plase. Trebuie sa mentionam ca, incepand din epoca clasica, caramida este folosita tot mai mult ca parament. Alte forme de parament se dezvoltă in timpul Imperiului, dar cele prezentate aici sunt cele mai des folosite. Este de remarcat totusi opus spicatum sau caramizile sunt dispuse in forma de spic.